

התורה להם, השיב להם הקב"ה: אין אתם ראויים לקבלה, לפי שאכלתם בשר וחלב אצל אברהם אבינו, שנאמר: "ויקח חמאה וחלב וכן הבקר".

וקשה: הלא על המשך הפסוק "והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו" כתב רש"י מפורשות (ודבריו מפורשים במדרש): "נראו כמו שאוכלים, מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג". נמצא שהמלאכים לא אכלו דבר, אלא רק נראו כאוכלים מה, אם כן, טיבה של תשובת הקב"ה למלאכים?

תירץ הגאון ר' יוסף שלום אלישיב שליט"א: הטענה על המלאכים היתה, לא על שאכלו בשר וחלב, אלא על שהראו עצמם כאילו אוכלים בשר וחלב, שבזה הראו ולזול בתורה שבה נאסרה אכילת בשר וחלב.

ואף שלטענת המלאכים עשו כך כדי שלא לשנות ממנהג המקום, טענה זו נכונה רק במקום שאין איסור ועבירה במנהג המקום. אבל כשכולם נוהגים דבר איסור, לא היה להם להשתתף עמם ולהראות עצמם כאילו הם אוכלים בשר וחלב, ומכיוון שזילזלו בתורה על כן לא חפץ הקב"ה ליתנה להם.

עוד הביאו שם לתרץ בשם הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שיחי' מח"ס גם אני אודך: רש"י שפירש שהמלאכים לא אכלו באמת אלא רק נראו כאוכלים, הולך בשיטת התלמוד בבלי, שכך שנינו במסכת בבא מציעא (דף פו, ב).

אף בתוספות שם (ד"ה נראין) הביא בשם סדר "אליהו רבה" שכתב: "לא כאותו שאמר נראין כאוכלין ושותין, אלא אוכלין ושותין ממש מפני כבודו של אברהם". הרי שה"אליהו רבה" חולק על דברי הבבלי, וסובר שהמלאכים אכלו ושתו ממש.

אם כן יתכן לומר, שהירושלמי המובא כאן, שהקב"ה אמר למלאכים שהם אינם ראויים לקבל את התורה בכלל שאכלו בשר בחלב, גם חלק על הבבלי, וסבר כדעת ה"אליהו רבה" שהמלאכים אכלו ממש, ולכך נענשו ע"כ.

הגאון ר' שמחה זיסל ברוידא ז"ל תירץ: אין להוכיח מן העובדה שאברהם נתן חלב לאורחיו שאכילת חלב מותרת למרות שהוא בא מכח אבר מן החי, שכן יתכן שאברהם נתן להם חלב שנלקח מן הפרה מיד לאחר שחיטתה, ולא חלב שנלקח מן הפרה בחיותה, ונמצא שחלב זה לא בא מכח אבר מן החי.

עוד כתב שם לתרץ בשם הרה"ג ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס גם אני אודך, דיש לחלק בין אבר מן החי לבשר מן החי: בני נח לא נצטוו אלא שלא לאכול "אבר מן החי", דאבר הוא רק חתיכת של בשר שיש בה גידין ועצמות, אבל "בשר מן החי" שאין בו גידין ועצמות, לא הוזהרו בני נח שלא לאכול, ומותרים הם לקחת מן החי חתיכת בשר ולאוכלה.

אם כן יש לומר, שחלב אינו נקרא אבר מן החי, כי אם בשר מן החי, שהרי אין בו גידין ועצמות, ומאחר דבן נח לא מצווה על בשר מן החי, שוב החלב, שנתן אברהם היה מותר באכילה, ושוב אין להוכיח מכאן לענין אכילת חלב מן התורה לבני ישראל - שמוזהרים גם שלא לאכול בשר מן החי.

עוד כתב ליישב בשם הרה"ג הנ"ל: יתכן והחלב שהגיש אברהם אבינו לאורחיו, היה מיעוט שנתבטל ברוב שאר האוכל שהיה שם. ואם כן, מה שאכלו שם חלב היה מדין ביטול ברוב, ואין להוכיח מסיפור זה לענין מי שרוצה לאכול חלב לבד. [ואולם זה תלוי במה שדנו האחרונים, אי מהני לגבי גוי ביטול ברוב, או דרק לישראל נאמרה].

עוד תירץ, דהנה במלבי"ם כתב כי בן הבקר שנתן אברתם לאורחיו נוצר על ידי ספר יצירה, כמדוייק בלשון הפסוק: "ובן הבקר אשר עשה".

לפי זה יש לומר, שהחלב היה מבן הבקר אשר עשה אברהם, ולא שייך בו איסור אבר מן החי, ואין מכך ראייה לחלב שבא מבהמה רגילה ע"כ.

עוד הביא (שם) בספר מרפסין איגרא: דברי השטמ"ק כאן בשם הירושלמי, שבשעה שביקשו המלאכים שתינתן